

Česká školní inspekce

Pražský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola

Adresa: U Santošky 1/1007, 150 00 Praha 5 - Smíchov

Identifikátor školy: 600 038 424

Termín konání inspekce: 13. – 17. října 2003

Čj.:	01 2203/03-2700
Signatura:	ka5zx105

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v mateřské škole a v základní škole – v 1. – 5. ročníku a na 2. stupni ve výběru jazykových, společenskovedních, přírodovědných a výchovných předmětů vzhledem ke schváleným učebním dokumentům
- ❖ materiálně-technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v mateřské škole a v základní škole – v 1. – 5. ročníku a na 2. stupni ve výběru jazykových, společenskovedních, přírodovědných a výchovných předmětů vzhledem ke schváleným učebním dokumentům
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v mateřské škole a v základní škole – v 1. – 5. ročníku a na 2. stupni ve výběru jazykových, společenskovedních, přírodovědných a výchovných předmětů vzhledem ke schváleným učebním dokumentům

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Škola je od r. 2000 příspěvkovou organizací, jejími dalšími součástmi jsou mateřská škola se školní jídelnou (odloučené pracoviště U Santošky 178), školní družina a školní jídelna. K 1. lednu 2001 došlo ke sloučení ZŠ U Santošky 1 se ZŠ U Santošky 17 a s Mateřskou školou U Santošky 178.

Zřizovatelem je Městská část Praha 5, nám. 14. října, 150 22 Praha 5 –Smíchov. Škola realizuje vzdělávací program *Základní škola*, v jedné třídě 9. ročníku s *rozšířenou výukou cizích jazyků*. V letošním školním roce vzdělává celkem 494 žáků v 19 třídách. V mateřské škole stanoví dohoda o počtu tříd a počtu dětí na školní rok 2003/04 maximum 75 zapsaných dětí, které jsou rozděleny do tří tříd, převážně podle věku. Ve třídě nejstarších dětí je zařazeno šest dětí s odloženou povinnou školní docházkou. Počty žáků nepřesahují ve všech součástech školy maximální kapacitu uvedenou v rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení.

Příslušným orgánem státní správy je Magistrát hlavního města Prahy, odbor školství (Novodvorská 1010/14, 142 00 Praha 4).

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Mateřská škola

Šestičlenný pedagogický sbor je zkušený, stabilizovaný, s dlouholetou praxí. Splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, zástupkyně ředitelky školy má vysokoškolské vzdělání v oboru předškolní pedagogiky.

Organizační řád základní školy uvádí závazný obsah kompetencí delegovaných na zástupkyni ředitelky pro mateřskou školu. Stanoví jí povinnost vést předškolní zařízení ve všech oblastech (metodických, organizačních včetně přijímání dětí i spolupráce s rodiči a dalšími subjekty). Zástupkyně rozděluje dílčí organizační povinnosti ostatním učitelkám (zajišťování suplování, vedení kroužků, účast v soutěžích, výzdoba školy, spolupráce s rodiči apod.) Určuje funkční

pravidla pro provoz předškolního zařízení směrem k rodičům (*Řád mateřské školy*) a k zaměstnancům (*Provozní a pracovní řád*). *Informační systém* uvnitř mateřské školy vychází především z osobních kontaktů všech zaměstnanců. Obsahem pravidelných jednání *pedagogické rady* jsou převážně pedagogické problémy a metodické připomínky, které jsou odrazem závěrů hospitační činnosti. Součástí porad je i přenos informací z jednání užšího vedení školy, kterého se zástupkyně pravidelně účastní.

Metodickému vedení pedagogických pracovníků věnovala zástupkyně v minulém školním roce zvýšenou pozornost, o čemž svědčí nejen vysoký počet provedených hospitací, ale i skutečný kvalitativní posun v realizaci vzdělávacího procesu. Nedostatky, zjištěné v průběhu inspekce v roce 2002, byly odstraněny, práce pedagogického kolektivu se výrazně sjednotila a zkvalitnila. Dalším činitelem, který pozitivně ovlivnil tento proces, byl i důraz zástupkyně na zapojení jednotlivých učitelek do dalšího vzdělávání (především seznamování s Rámcovým programem pro předškolní vzdělávání), přenos informací z těchto akcí na pedagogických poradách, diskuse o novém způsobu plánování a studium doporučené literatury. Vzhledem k provozním zaměstnancům zástupkyně rovněž zintenzívnila kontrolní činnost, zápisy se závěry jsou se zaměstnanci projednávány individuálně.

Zpracovaný plán evaluačních forem je postupně realizován, učitelky se teprve učí vnímat zájem rodičů a veřejnosti jako zpětnou vazbu pro vlastní pedagogickou práci. Pozitivním prostředkem je i adaptační pobyt rodičů s dětmi v průběhu dopoledních činností. Dostatečně efektivní zatím není způsob sebehodnocení v rozbořech hospitační činnosti.

Personální podmínky výchovně-vzdělávací práce mateřské školy jsou vynikající.

Základní škola

Hodnocení personálních podmínek základní školy se vztahuje pouze k 1. stupni a k předmětům výslovně jmenovaným v kapitole inspekční zprávy o průběhu a výsledcích vzdělávání.

Personální podmínky ve sledovaných předmětech dle vyhlášky MŠMT č. 139/1997 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti a o předpokladech kvalifikace výchovných poradců

Název předmětu	Počet vyučujících učitelů				
	OPZ	OZ	PZ	N	Σ
1. – 5. ročník- třídní učitelky	9			1	10
Český jazyk a literatura	3				3
Anglický jazyk		2	2	1	5
Německý jazyk	1				1
Ruský jazyk – volitelný předmět	1				1
Tělesná výchova	1		1	1	3
Rodinná výchova			2		2
Občanská výchova			3	1	4
Dějepis	2			1	3
Fyzika	2				2
Přírodopis	1		2		3
Chemie	2	1			3
Praktické činnosti			3	1	4

OPZ - odborná a pedagogická způsobilost, OZ - odborná způsobilost, PZ - pedagogická způsobilost, N - bez odborné a pedagogické způsobilosti

V učitelském sboru s marginálním podílem mužů markantně převládá z hlediska věkové struktury střední a vyšší věk. Jeho aktuální složení determinoval přechod téměř všech pedagogických pracovníků ze sloučené školy v č. 17. Při stanovení úvazku jednotlivých učitelů využívá škola personálních zdrojů, které měla v dané situaci k dispozici. Vedení školy citlivým a taktickým přístupem podpořilo společnou dobrou vůli po co nejpříznivějších kolegiálních vztazích. Nicméně zůstává prozatím problémem užší koordinace a kooperace učitelů v pedagogickém procesu.

Kromě třídních učitelek (délka pedagogické praxe v rozmezí 11 – 40 let, průměrně 30) vyučují v deseti třídách 1. – 5. ročníku také další učitelky (z druhého stupně), okrajově i vychovatelky školní družiny. S ohledem na kvalifikaci, profesní zkušenosti, osobnostní dispozice jednotlivých vyučujících a na organizační strukturu školy (ve III. B vyučují obě zástupkyně ředitelky) jsou přiděleny úvazky a třidnictví.

Provoz školy se řídí funkčním, velmi dobře propracovaným *Organizačním řádem*, který vymezil kompetence jednotlivých pracovníků a vytváří příznivé podmínky k efektivnímu řízení školy. Obsahuje i další vnitřní normy organizace (klasifikační řád, řady učeben apod.). Svých kompetencí efektivně využívá zvláště zástupkyně pro 1. stupeň. Metodické orgány tvoří součást organizační struktury, ale bez přesnějšího definování jejich činnosti. Z jejich zápisů ani z přímého pozorování není zřejmá metodická spolupráce jednotlivých učitelů, která by se týkala např. užívaných vyučovacích metod a forem nebo mezipředmětových vztahů. Kontrola plnění osnov, pojetí předmětu a naplňování cílů daných vzdělávacím programem není v některých případech účinná. Práce metodických orgánů je povrchní a bez funkční zpětné vazby směrem k vedení školy. To je jednou z hlavních příčin zjištěných nedostatků (např. nerespektování osnov v některých předmětech, většinou nízká úroveň plánování).

Záznamy pedagogické rady se týkají především hodnocení prospěchu a chování žáků, organizačních a provozních záležitostí, téměř nereflektují pedagogickou problematiku.

Rozvrh hodin je sestaven v souladu se zákonnými normami a důsledně respektuje psychohygienická kritéria.

Informační systém směrem k pracovníkům školy využívá běžných mechanismů a dává jim potřebné informace v úplnosti a včas (roční plán činnosti, týdenní plány, aktuální oznámení apod.).

Kontrolní činnost vedení školy se řídí ročním plánem. Při rozboru společných hospitací s inspekcí projevilo vedení školy znalost práce jednotlivých učitelů, pozitivně je motivovalo, formulovalo závěry i doporučení. V praktickém fungování systému se však projevily zřetelné nedostatky (např. nerespektování platných osnov, problémy v plánování výuky, absence metodické spolupráce).

Přehled *dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků* obsahuje výroční zpráva. Různé vzdělávací aktivity absolvuje naprostá většina učitelů. Např. doplnění požadovaného vzdělání, odborné semináře, oblast pedagogiky a psychologie; převládalo školení základní úrovně počítačové gramotnosti. Z hlediska aktuálních i perspektivních potřeb školy chybí (na 1. stupni) výraznější zaměření na speciálně pedagogické a metodické oblasti.

Personální podmínky jsou v souhrnu dobré.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM
--

Mateřská škola

Budova mateřské školy (barokní zámeček) uprostřed přírodního parku prošla mnoha rekonstrukcemi i vnitřními úpravami. Školní zahrada je dobře vybavená pro sportovní i odpočinkové činnosti dětí, nový zahradní nábytek na terase slouží ke hrám i letnímu stolování. Součástí venkovního areálu je i vybudované dopravní hřiště. Ve třídách byl obměněn sedací nábytek a stolky pro děti, v šatnách byly instalovány nové skřínky.

Interiér budovy je členitý, architektonické uspořádání místností připomíná útulnost rodinného prostředí. Ve třídách jsou úložné prostory vysokých skříní využívány částečně jako koutky pro námětové hry (kuchyňky, pokojíčky), neboť další členění prostoru není z důvodů velikosti místností možné. Protože prostory tříd nejsou optimální, učitelky se snaží umožnit dětem volné hry i pohyb venku. Dvě třídy v patře mají společnou hernu, která je využívána pro cvičení, hry, odpočinek, ale i konání kroužků, což zejména v době výuky angličtiny (dvakrát týdně dopoledne) prostorové podmínky těchto tříd ještě znevýhodňuje. Společné sociální zařízení a šatny vzhledem k promyšlené organizaci nečiní problémy.

Třídy jsou vybaveny hračkami a pomůckami s ohledem na věk i zájmy dětských skupin. Hračky se průběžně doplňují a slouží pro všechny druhy dětských her. Jejich uložení dává možnost vlastního výběru, přestože část je umístěna v uzavřených skříních. Při realizaci vzdělávacího procesu učitelky využívají pianina, magnetofony, v omezené míře i televizi či video. Škola obdržela sponzorským darem počítač s dětskými výukovými programy, který využívají především děti nejstarší věkové skupiny. Estetiku prostředí tříd i chodeb vkusně a nápaditě dotvářejí dětské práce a přírodniny.

Zástupkyně plánuje materiální vybavení na základě potřeb předškolního zařízení a konzultuje ho s ředitelkou školy.

Materiálně-technické podmínky výchovně-vzdělávací práce mateřské školy jsou velmi dobré.

Základní škola

Starší budova školy se nachází v hustě zastavěné lokalitě Smíchova, její prostory jsou průběžně upravovány podle potřeb vzdělávání a výchovy. Světlé učebny ředitelka většinou vybavila novým nábytkem, učitelé a žáci se snaží s různou mírou úspěšnosti pečovat o svoje prostředí a zvyšovat jeho estetickou působivost.

Škola disponuje vzhledem k počtu dětí a realizovaným aktivitám dostatkem kmenových tříd i odborných učeben (čtyři jazykové, tři pro praktické činnosti, dvě pro informatiku, po jedné pro fyziku, chemii, přírodopis a výtvarnou výchovu), chemickou laboratoří, klubem, určeným mimo jiné i pro výuku předmětů s výchovným zaměřením, dvěma tělocvičnami, hřištěm ve vnitrobloku a hernou k pohybovým činnostem. Školní knihovna obsahuje cca 3800 knihovních jednotek, řazených tematicky a vzhledem k účelu (pro žáky, pro učitele). Má stanoven výpůjční řád, pravidelnou výpůjční dobu, evidence je řádně vedena. Část knihovního fondu, především ze zrušené školy, je deponována prozatím v uzavřených skříních v některých třídách nebo v příručních knihovnách. Řada knih je již fyzicky i morálně opotřebovaná.

Dílní rozvrhy hodin dokládají převážně efektivní využití odborných učeben. Učitelé mají pracovní zázemí ve sborovnách a v kabinetech, které často sousedí s učebnami a kde se také soustřeďují sbírky učebnic, pomůcek nebo audiovizuální techniky.

Třídy jsou vybaveny obvykle frontálně uspořádaným žakovským nábytkem a vzhledem k počtu žáků poskytují jen minimální prostor pro činnosti mimo lavice. Výzdoba, ve které se uplatňují výtvarné práce žáků, je střídavá a jen výjimečně chybí.

Základní fond didaktických pomůcek pochází ještě z centrálních dodávek v 70. a 80. letech, pomalu se obměňuje a modernizuje v závislosti na finančních zdrojích. Pomůcky pokrývají celé spektrum vyučovaných předmětů, avšak jejich technický stav někdy znesnadňuje materiální podporu výuky.

Kromě toho mají učitelky na prvním stupni k dispozici dostačující množství funkční audiovizuální techniky a hudebních nástrojů. Používané učebnice konvenují obsahu a struktuře zvoleného vzdělávacího programu s tím, že vyžadují dílčí korekce ze strany učitelek. Žáci se zvláštními vzdělávacími potřebami specifické pomůcky nebo učebnice nemají.

Stav učebnic pro druhý stupeň není vždy co do množství a stavu opotřebením uspokojivý. V některých předmětech (občanská a rodinná výchova) postrádají učitelé vhodnou literaturu pro vlastní přípravu. Situaci řeší vedení školy ve spolupráci s metodickými orgány. Další vybavení pro český jazyk a dějepis je běžné úrovně (jazykové příručky, nástěnné gramatické tabule, slovníky, historické atlasy a mapy, naučná literatura, menší výběr magnetofonových pásek a videokazet), většinou funkční, ale již starší, které bude vyžadovat postupnou obměnu a doplnění.

Oproti dřívějšímu zjištění inspekce došlo ke kvantitativnímu i kvalitativnímu zlepšení ve vybavení audiovizuální a počítačovou technikou. V potřebném množství jsou k dispozici meotary, magnetofony, televizory a videa. Učitelé pořizují pro účely výuky videozáznamy z televizních vzdělávacích pořadů. Jedna z jazykových učeben má i řídicí pult s rozvody pro sluchátka k prohlubování poslechových dovedností.

Didaktického softwaru má škola prozatím poměrně málo, ale snaží se ho (např. v cizích jazycích) efektivně využívat. Vhodný výukový program např. účinně podporuje naplňování vzdělávacích cílů v v anglickém jazyce.

Pro vyučování předmětu praktické činnosti slouží školní pozemek, dílna, cvičná kuchyňka s místností pro stolování a šití a v malé míře počítačová pracovna. Prostory jsou vybaveny starším opotřebeným nábytkem a zařízením k činnostem (stoly se svěráky, kuchyňské linky, sporáky apod.). Potřeby pro výuku tematických celků práce domácnosti a přípravy pokrmů jsou uloženy v příručním skladu, základní nářadí a malé množství materiálu přímo v dílně. Na pozemku, vzdáleném cca 5 minut od školy, je učebna v přírodě, okrasné trávničky, keře, ovocné stromy a několik záhonů. Nářadí ve velmi dobrém technickém stavu se ukládá v plechové garáži.

Ve spektru sledovaných předmětů jsou materiální podmínky celkově průměrné, s dílčí převahou pozitiv, např. ve výuce jazyků.

Vedení školy plánovitě obměňuje a doplňuje materiální vybavení podle finančních možností školy. Pravidelně kontroluje jeho stav a využívání, ale ne vždy dochází k účinné nápravě zjištěných nedostatků (např. efektivita využívání audiovizuální techniky ve výuce).

Materiálně-technické podmínky jsou celkově dobré.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY

Vzdělávací program

Škola realizuje vzdělávací program *Základní škola*, pouze v jedné třídě 9. ročníku učební plán pro třídy *s rozšířenou výukou cizích jazyků*. Týdenní časové dotace ve sledovaných předmětech korespondují s učebním plánem příslušného vzdělávacího programu. Rozvrh hodin a reálná výuka byly v souladu s učebním plánem.

V realizaci osnov a učebního plánu na 1. stupni byly konstatovány dílčí nepřesnosti (nepromyšlené strukturování učiva vlastivědy a přírodovědy, přenášení fragmentů učiva z vyšších ročníků do nižších v matematice). Tyto nedostatky je však možné ještě v průběhu tohoto školního roku napravit.

Zápisy v třídních knihách v 6. – 9. ročníku ve školním roce 2002/2003 dokládají v předmětu *praktické činnosti* nedodržování osnov zvoleného vzdělávacího programu: zapsána jsou témata jiných předmětů nebo různé úklidové práce. Ve školním roce 2002/2003 nedokládají třídní knihy 9. ročníku probrání učiva nejnovějších dějin v rozsahu stanoveném platnými učebními osnovami zvoleného vzdělávacího programu.

Povinná dokumentace (třídní knihy, třídní výkazy, katalogové listy) průkazně zachycuje plnění osnov (i výše uvedené odchylky), průběh vzdělávání i aktuální stav žáků ve třídách. V jejím vedení byly shledány jen drobné a spíše formální nedostatky.

Vyučování není v předmětech dějepis a praktické činnosti v souladu s učebními dokumenty zvoleného vzdělávacího programu.

Kontrola naplňování učebních osnov není systematická a důsledná, vedení školy včas nezjistilo výše uvedené nedostatky. V této oblasti selhala činnost příslušných metodických orgánů i kontrolní mechanismy vedení školy.

Kontrola naplňování osnov není vždy účinná.

Předložený *rozvrh hodin a režim školy*, kodifikovaný vnitřním řádem, splňují legislativní a psychohygienická kritéria.

Školní řád odpovídá ustanovením vyhlášky o základní škole, obsahuje i práva žáků.

Rodiče žáků jsou informováni standardním způsobem; aktuálně prostřednictvím žákovských knížek, dále při třídních schůzkách a konzultačních hodinách nebo Dnech otevřených dveří. Schránka důvěry slouží škole jako zpětná vazba. Kromě informační vývěsky je rodičovské i širší veřejnosti určena webová stránka školy.

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu je ve svém souhrnu funkční.

Výchovné poradenství vykonává zkušená výchovná poradkyně s odpovídající kvalifikací. Koordinuje činnost školy a jejích sociálních partnerů, a svou činností pokrývá všechny potřebné oblasti. Při tom se zaměřuje zejména na poradenství při volbě střední školy a na řešení výchovných problémů, v oblasti péče o žáky se zvláštními vzdělávacími potřebami plní spíše funkci registrační než poradenskou. Škola nežadá o zvýšený normativ finančních prostředků pro žáky, kteří mají podle odborných pracovišť nárok na vzdělávání ve speciálním školství, a pedagogický přístup k nim je spíše záležitostí osobnostních předpokladů a zkušenosti jednotlivých učitelů než systematického metodického působení, podloženého speciálně pedagogickou kvalifikací a vypracovanými pravidly.

Velmi fundovaně zpracovaný dlouhodobý *program primární prevence* negativních jevů se zaměřuje na každoroční analýzu aktuálního stavu a na dlouhodobý projekt Klub Santoška (úspěšně funguje od r.1999). Klub se orientuje především na organizaci volnočasových aktivit a na trénink sociálních dovedností.

Výchovné poradenství částečně přispívá ke zlepšení výchovně-vzdělávacího procesu.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v 1 – 5. ročníku

Příprava učitelek na vyučování vychází z jejich velkých zkušeností, soustřeďuje se na obsah učiva v závislosti na učebnicích a nepřihlíží vždy s dostatečným důrazem ke zvolenému vzdělávacímu programu.

Převažuje frontální forma vyučování, která je učitelkám vlastní a kterou díky svým velkým zkušenostem dobře ovládají. Některé z nich tento základní styl doplňují i funkčně zařazovanými kooperativními nebo individuálními formami, které obohacují škálu volených metod a přispívají ke zvyšování kvality výuky. Vedle běžné řízené práce s učebními texty a převažujících auditivních metod (výklad, vysvětlování, řízený rozhovor) se tak objevují i atraktivní žákovské a demonstrační pokusy, pozorování, poslech, improvizace – metody, který zvyšují efektivitu výuky i její přitažlivost pro děti a umožňují výuku vnitřně diferencovat podle tempa a schopností žáků. Výuka má zpravidla přiměřenou materiální podporu (ta je však někdy limitována stavem pomůcek), společným znakem vyučování je jeho věcná správnost a promyšlenost jednotlivých metodických kroků, které tvoří ucelené metodické řady.

Protikladem k této převažující pozitivní části vyučování jsou výjimky, charakterizované nesouladem výuky s posláním předmětu (jeho specifickými cíli), kdy struktura realizovaných činností nerozvíjí klíčové dovednosti žáků a nadměrný důraz je kladen na činnosti doplňkové, až podružné.

Účinnost motivace žáků kolísá, jednotlivé učitelky jim poskytují různě velký prostor pro přemýšlení, formulování myšlenek, komunikaci a vzájemnou spolupráci. Vedle činnostního stylu učení, který dětem umožňuje aktivní získávání poznatků a dovedností, se v menší míře uplatňuje i transmisivní styl, s nadměrně dominantní učitelkou a pasivními žáky.

Učitelky jednají s žáky věcně, s různou mírou expresivity, někdy však i s nepřiměřeným odstupem. Většina výuky probíhá v pracovní atmosféře a děti svým ukázněným chováním dávají učitelkám najevo svůj pozitivní vztah k nim i k vyučování.

Při hodnocení žáků učitelky přiměřeně využívají pochvaly i pokárání, náročnost hodnocení odpovídá věku a úrovni dětí. Vypovídací hodnota známek v žákovských knížkách je někdy snížena nerespektováním vnitřní struktury předmětu český jazyk (převaha známek z diktátů, minimum ze čtení a ze slohu), nesystematickým střídáním zápisu forem zkoušení a obsahu učiva, používáním mínusů, případně nadměrnou klasifikací činností, které nejsou pro předmět rozhodující (testy z hudební výchovy, diktáty v angličtině). Četnost známek je přiměřená uplynulému období školního roku a jejich struktura odpovídá zastoupení předmětů v učebním plánu.

Výsledky žáků v jednotlivých předmětech a ročnicích svědčí o naplňování kognitivních i afektivních cílů zvoleného vzdělávacího programu - přiměřeně s ohledem na individuální předpoklady žáků.

Vzdělávání na prvním stupni je v převážné většině velmi dobré, výjimkou jsou fragmenty nízké kvality, týkající se vybraného předmětu, ročníku nebo sledovaného jevu.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyku a literatuře

Tematické časové plány respektují závazné osnovy a kontinuitu výuky mezi jednotlivými ročníky. Jsou velmi stručné a pro přípravu výuky a pro její kontrolu vedením školy nepřilíživě účelné. Aktuální plánování a příprava sledované výuky byly pečlivé a svědomité. Učivo navazovalo na předchozí témata, stanovené výchovně-vzdělávací cíle se většinou dařilo naplňovat, některé z nich však nekorespondovaly se specifickými cíli a přístupy k obsahu a organizaci výuky uvedenými ve vzdělávacím programu (např. práce s literárními texty, jejich vnímání, porozumění a interpretace).

Tři učitelky se individuálně liší ve stylu a metodách práce i v pojetí předmětu. Výuka je odborně správná, nicméně výběr učiva není vždy přiměřený aktuálnímu stavu konkrétních tříd. Předmětová komise neuplatňuje svoji koordinační roli.

Úprava učeben byla vzhledem k činnostem a cílům výuky funkční, níže zmíněné pomůcky a materiály uplatněny účelně, i když nikoli optimálně.

Mluvnické vyučování mělo především frontální charakter s výraznější převahou činnosti učitele, a to i v dělené výuce, jen s malým podílem individuálního přístupu k žákům. Stereotypní struktura vyučovacího celku (kontrola úkolu, jazykový rozbor, pravopisné cvičení nebo krátký diktát, nové učivo, procvičování) přisuzovala žákům spíše roli vykonavatelů pokynů a zadaných úkolů nebo pasivních příjemců informací. Při seznamování s příručkami a slovníky je žáci většinou jen uviděli, než aby si je prohlédli a aktivně s nimi pracovali. Jen malé oživení znamenala samostatná práce. Málo času zbylo na její společně řešení, shrnutí učiva a závěr. Naproti tomu zajímavější a podnětější byla práce ve skupinách s připraveným pracovním listem.

Svěžím a nápaditým slohovým pracím na dané téma (pět ukázek) naslouchaly děti se zájmem a výkony svých spolužáků také hodnotily po obsahové i po formální stránce. Na konkrétních textech vyvozovaly principy vypravování jako slohového útvaru. Stylizační a kompoziční cvičení směřovala k tvorbě praktických dovedností a současně vštěpovala zásady stylu.

Z přímého sledování, ze zápisů v třídních knihách letošního i loňského školního roku a z interní dokumentace učitelů se ukazuje, že literární výchova v 7. – 9. ročníku je koncipována na literárně-historickém principu a v chronologickém sledu. Sledovaná výuka spočívala především na verbálním projevu učitelky, výkladu kombinovaném s řízeným rozhovorem, a poskytovala žákům velmi málo možností k aktivnímu osvojování učiva. Minimum času bylo věnováno práci s literárním textem. V této situaci vyzněly většinou zcela naprázdno i velmi dobře míněné etické a estetické apely paní učitelky k dětem. Žáci pouze trpně přijímali informace.

Sledovaný výběr žákovských písemností měl celkově průměrnou úroveň, i když byla zřejmá soustavná péče učitelek o jazykovou i stylistickou kvalitu dětských písemných projevů. Rozsah i obsah zadávaných domácích úkolů byl přiměřený stanoveným nárokům na žáky. Ve většině sledované výuky převládal důraz na získávání vědomostí před dovednostmi a cílovými kompetencemi.

Převažující způsob vyučování jen v několika případech (týmová práce, vzájemné hodnocení) zdůrazňoval *motivační zřetel*. Děti pozitivně akceptovaly poukazování na nutnost osvojit si potřebné znalosti k přijímacím zkouškám na střední školy a mnohé projevíly i dobré znalosti.

Možnosti *rozvíjení komunikačních dovedností*, prezentace vlastního názoru, argumentace a diskuse byly ve sledované výuce přímo úměrné organizaci a zvoleným metodám vyučování (viz již výše). Komunikační iniciativa vycházela většinou ze strany učitelek, které důsledně dbaly na kultivované vyjadřování, jduce přitom osobním příkladem. Poklidnou pracovní atmosféru v některých případech osvěžily výměna názorů, smysl pro humor a vtip. Výjimečně byla evidentní jistá tenze ve vzájemných vztazích, nežájem i tendence nerespektovat stanovená pravidla chování.

Podíl *hodnocení* ve sledovaném vyučování nebyl celkově nijak význačný. Převládala motivační pochvala, občas se objevilo individuální zkoušení nebo hodnocení výkonu v průběhu výuky. Efektivním motivačním impulsem byl naopak systém dílčí klasifikace (bodového hodnocení) v závěru vyučovacího celku. Žáci si byli této skutečnosti vědomi (pozitivně ovlivnila jejich aktivitu) a sami se o posouzení svých výkonů hlásili.

Průběh a výsledky vzdělávání v českém jazyce a literatuře jsou celkově dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v dějepisu

Obsah probraného učiva i časové dotace jsou ve všech ročnících v souladu se zvoleným vzdělávacím programem. Na dějepis navazuje v 9. ročníku volitelný předmět *seminář ze společenskovědních předmětů*. Učitelé individuálně zpracovali roční časové plány, velmi stručné, s výčtem učiva a zhruba s měsíčním časovým rozvrhem. Z plánů nejsou zřejmé mezipředmětové vztahy ani směřování k cílům předmětu daným vzdělávacím programem; v této podobě nejsou účinným nástrojem pro vyučování ani pro jeho kontrolu vedením školy.

Ze záznamů v některých letošních i loňských třídních knihách jsou evidentní i časové disproporce neodpovídající rozsahu učiva některých tematických celků a málo efektivní využívání vyučovacích hodin. Ve školním roce 2002/2003 nedokládají třídní knihy 9. ročníku probrání učiva nejnovějších dějin v rozsahu stanoveném platnými učebními osnovami zvoleného vzdělávacího programu. Činnost předmětové komise se v uvedených souvislostech jeví jako formální.

Vlastní *příprava* sledované výuky byla pečlivá a svědomitá, na rozdíl od ročních plánů mnohdy i obsažná. Učivo navazovalo na předchozí témata, stanovené výchovně-vzdělávací cíle odpovídaly rozdílné aktuální situaci v jednotlivých třídách, většinou se je dařilo naplnovat. Absence požadované odbornosti měla v některých případech negativní vliv na pojetí a strukturu vyučování a na vymezení jeho cílů. Nesporně zajímavá byla individuální osobitá koncepce předmětu ve třídě s rozšířenou jazykovou výukou.

Ve sledovaném vyučování se kromě učebnic, sešitů a volných záznamových listů funkčně využívaly mapy, historické atlasy, naučná literatura a tištěné pracovní materiály.

Mezi pozitiva části sledovaného vyučování patřila např. promyšlená struktura hodiny, střídání činností, problémové otázky, vyhledávání a zpracování informací, práce s naučnou literaturou a s mapou. Výuka se do značné míry orientovala na zapamatování řady vědomostí. Při opakování i ve výkladu ulpívala někdy na nadbytečných detailech (např. antropogeneze, první světová válka) na úkor celkové syntézy. Jen zčásti zdůrazňovala vzájemné vztahy a souvislosti historických jevů. Z časových důvodů většinou chyběly shrnutí a závěr vyučovacích celků.

Motivace vycházela z obsahu učiva v souvislosti se získanými znalostmi dětí. Výuka však mnohdy jejich vlastní zájem spíše předpokládala, než aby ho aktivně stimulovala.

Motivační hodnocení bylo organickou součástí vyučování, ale podíl sebehodnocení i vzájemného hodnocení žáků byl ve sledovaném vyučování nevelký. Klasifikační podklady v žákovských knížkách odpovídají svou četností uplynulé době školního roku.

Vlídlost, vstřícnost vyučujících i přiměřená náročnost určovaly pozitivní pracovní atmosféru ve sledovaném vyučování. Učitelé obvykle dbali na obsahovou i jazykovou kvalitu žákovských mluvených projevů, ale komunikační iniciativa vycházela často pouze z jejich strany. Řada žáků projevila velmi dobré faktické znalosti, ale mnozí měli problémy s výstižným a kultivovaným vyjadřováním a s výběrem jazykových prostředků.

Průběh a výsledky vzdělávání v dějepisu jsou dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve skupině předmětů anglický jazyk, německý jazyk a volitelný ruský jazyk v 6. – 9. ročníku

Odborná stránka výuky byla většinou bez nedostatků. Časově-tematické plány vycházejí z platných učebních osnov.

Vyučování probíhalo v kmenových třídách i v odborných pracovnách. Jsou zařízené novým žákovským nábytkem a obvykle vybavené audiovizuální technikou. Tu pedagožky někdy účelně využívaly k dosažení stanoveného cíle. Příkladná byla práce s výukovými programy.

Používání učebnic a pracovních listů odpovídalo stanoveným cílům. Výzdoba a úprava učebních prostor se jen někdy vztahovaly ke sledovaným předmětům.

V části výuky učitelky střídaly slovní, poslechové a problémové metody práce. Jejich užívání bylo účinné, žáci prokázali velmi dobré jazykové znalosti. Jinde naopak převažovala metoda řízeného rozhovoru, střídalo ji samostatné nebo skupinové procvičování učiva. Učitelky jen omezeně navozovaly komunikativní situace, někteří žáci vykazovali výraznější nedostatky ve znalostech (např. mluvnické, slovní zásoba) a to negativně ovlivňovalo úroveň jejich vyjadřování (např. jedna třída nejvyššího ročníku). Porozumění učitelky ověřovaly, opravovaly většinu chyb. Pouze v některých případech žáci získávali zřetelnou zpětnou vazbu o své úspěšnosti.

Motivace k učení byla efektivní tam, kde učitelky respektovaly požadavek názornosti, vhodně využily mezipředmětových vztahů, reálií a podnětných vyučovacích metod. Jinde se však převážně omezila na seznámení s cíli a na pokyny k práci.

Průběh vzdělávání pozitivně ovlivňovalo vyrovnané vystupování všech učitelek. Míra aktivizace žáků odpovídala rozdílnému stylu výuky a volbě metod. Učitelky často oceňovaly znalosti žáků známkou, jen někdy ji zdůvodnily. Rozborem klasifikace bylo zjištěno, že hodnocení jazykových znalostí výrazně převažuje nad hodnocením některých dovedností.

Pravidelně zjišťované výsledky učení některé učitelky vhodně využívají a realizují opatření ke zvyšování efektivity vzdělávání v cizích jazycích.

Průběh a výsledky vzdělávání ve skupině předmětů anglický jazyk, německý jazyk a volitelný ruský jazyk jsou dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu tělesná výchova v 6. – 9.ročníku

Absence odbornosti učitelů nemá na plánování, organizaci a průběh vzdělávání žáků negativní dopad. Plánování v podobě časově-tematických plánů reflektuje osnovy a je dětem přiměřené. Jejich momentální dispozice v hodinách vyučující důsledně zohledňovali.

Škola má pouze dvě malé tělocvičny, proto musí ve výuce dělit žáky do menších skupin. V areálu školy je hřiště s asfaltovým povrchem pro míčové hry, chybí vhodná cvičiště pro atletiku. Učitelé využívají k plnění této části osnov zejména pronájmu prostor, kterými disponují jiné subjekty. Náradí a náčiní počtem většinou vyhovuje požadavkům, některé pomůcky jsou ale více opotřebené.

Učitelé účelně organizovali a řídili výuku, zaznívaly srozumitelné pokyny a pravidla. Aktivitu uvozovalo seznámení se smyslem cvičení a popis cviku. Následovalo jeho bezchybné předvedení učitelem a po zajištění bezpečnosti jej žáci předváděli sami. Osvojovali si také herní techniky. Vyučující vhodně podporovali soutěživost, spolupráci a dbali o zvyšování fyzické zdatnosti svěřenců. Po ukončení aktivit následovala relaxace.

Bylo patrné, že většina dětí má k předmětu pozitivní vztah a pocit úspěšnosti jim vyučující umocňovali pochvalou a povzbuzením.

Učitelé se nevyhýbali adresnému a zdůvodněnému hodnocení výsledků učení, klasifikaci sdělovali v závěrech hodin. V rámci testování fyzické zdatnosti systematicky sledují jednu z cílových oblastí předmětu.

S výjimkou materiálních podmínek jsou průběh a výsledky vzdělávání v předmětu tělesná výchova vynikající.

Průběh a výsledky vzdělávání ve skupině předmětů občanská výchova a rodinná výchova

Plánování vzdělávání je uvážlivé, odpovídá osnovám, stanovené cíle byly přiměřené možnostem žáků. V hodinách docházelo většinou k jejich úspěšnému naplňování. Po odborné a věcné stránce byla výuka bez nedostatků.

Probíhala většinou v kmenových třídách, výzdoba se částečně vztahovala k předmětům a byla pro žáky podnětná. Učitelé efektivně využívali ke splnění cíle pomůcky (např. mapa, audio záznam symfonické básně, názorný materiál k lidským právům). Pouze okrajově pracovali s učebnicí.

Převážně zdařilé organizování a řízení výuky i účelné využití času bylo typické pro většinu hodin. V nich žáci spolupracovali při řešení problémových úkolů, v diskuzích uplatňovali své názory, výrazný podíl měla vhodně koncipovaná samostatná práce (studium informací).

Účelně byl využit i řízený dialog. Učitelé koordinovali aktivity žáků a pomáhali jim. V menší části výuky převažoval verbalismus učitele, aktivita žáků byla malá.

Žáci většinou získávali přesnou zpětnou vazbu o úspěšnosti v učení (průběžné hodnocení, povzbuzení, pochvala). Vhodně se využívaly mezipředmětové vztahy a posilovalo vlastenectví. Děti se v průběhu vzdělávání svobodně vyjadřovaly, byly tolerantní k jiným názorům. Někdy měly malou příležitost ke komunikaci.

Pozitivem vyučování bylo, že učitelé zpravidla výstižně hodnotili splnění cílů vyučování. K sebehodnocení žáky nevedli. Pokud klasifikovali, známky většinou zdůvodňovali, v jednom případě velmi podrobně, s postizením všech významných souvislostí.

Analýzou výsledků vzdělávání skupina učitelů hodnocených předmětů nedisponuje.

Průběh a výsledky vzdělávání ve skupině předmětů občanská a rodinná výchova jsou velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v přírodovědných předmětech (fyzika, chemie, přírodopis)

Obsah učiva a časové dotace jsou ve všech ročnících v souladu se vzdělávacím programem. Ve stručných ročních tematických plánech jsou v menší míře i témata ochrany člověka za mimořádných situací, výjimečně i témata laboratorních prací. Ze všech plánů je zřejmý společný cíl všech přírodovědných předmětů, rozvoj poznávacích schopností žáka. Rovněž jsou patrné specifické cíle jednotlivých předmětů – osvojení poznatků o látkách, jejich vlastnostech a významu, utvoření ucelené představy o vztazích mezi živou a neživou přírodou, poznání základních vědeckých metod bádání, získání příslušných i teoretických dovedností a vytvoření vědomí nezbytnosti ochrany životního prostředí a zdraví.

Příprava všech pedagogů na sledovanou výuku byla svědomitá. Prezentovaná fakta byla převážně věcně a odborně správná. Absence požadované odbornosti měla jen mizivý negativní vliv na věcnou správnost a názornost výuky. Osobní vlastnosti a pedagogické zkušenosti tento nedostatek téměř smazávaly. Všichni vyučující stanovili výukové cíle hodin v návaznosti na předchozí témata. Součástí bezprostřední přípravy byla i příprava názorných pomůcek, zápisů na tabuli a alternativních zdrojů informací.

Uspořádání odborných učeben vyhovuje požadavkům výuky. Jsou zčásti vybaveny didaktickou technikou (televize, video – v chemii a přírodopisu, zpětné projektory) a demonstračními stoly, které umožňují pokusy i dvou až čtyřčlenným skupinám (např. pokusy s užitím žákovských souprav), i když chybí rozvody vody a energií. Nedostatkem je absence videa v pracovních fyziky, jeho méně vhodné umístění v pracovních chemie (obraz není možno sledovat ze všech žákovských míst). Uvedené nedostatky eliminují učitelé vhodně volenými postupy. Ve všech předmětech efektivně využívají kabinetní pomůcky pro demonstrace i pro frontální žákovské

pokusy (menší užití pomůcek inspekce zaznamenala jen v přírodopise v šestém ročníku). Téměř v polovině sledovaných hodin byla účelně využita videotechnika a další zdroje informací. Uplatnily se jak v diferencovaném opakování, tak v diskusích k probíranému učivu.

Hlavnímu tématu hodiny byl vždy věnován dostatečný prostor, byl strukturován do sledu různých činností. Pozitivem byla promyšlená stavba hodin, různé formy opakování a procvičování učiva, častá individuální i skupinová žákovská práce při pokusech, úkoly řešené ve dvojicích i ve větších skupinách. Užití zpětného projektoru a zařazení krátkých úseků na video bylo vždy velmi dobře didakticky využito. S pečlivě připravenými žákovskými referáty ale vyučující dále nepracovala. Vyučování bylo vedeno převážně tak, aby žáci sami objevovali poznatky. Náročnost otázek odpovídala znalostem a věku žáků. Vyskytlo se však i nepřiměřeně dlouhé zkoušení jednotlivců. Aktivita žáků byla převážně velmi dobrá, ale projevené znalosti byly v některých třídách podprůměrné. Podstatně lepší vědomosti prokazovali žáci devátého ročníku s rozšířenou výukou jazyků. Při klasifikačním zkoušení pedagogové vždy prováděli veřejné hodnocení, v zadání otázek i v hodnocení byl zřetelný individuální přístup k žákům. Výklad učiva s vhodným využitím mezipředmětových vztahů byl odborně správný, srozumitelný a věkově přiměřený. Na tvorbě přiměřeně dlouhých zápisů do sešitů se často aktivně podíleli i žáci, naproti tomu bylo zcela neproduktivní pouhé opisování dlouhého textu z tabule.

Úvodní motivace se většinou omezovala na seznámení s cílem hodiny. Častými vhodnými motivačními prvky byly problémové otázky, pokusy, diskusní fórum a vhodně volené příklady z denního života. Hodnocení žákovské práce probíhalo hlavně při klasifikačním opakování, při rozbořech prověrek a při samostatné práci dvojic a větších skupin. V závěru ale často chybělo celkové ukončení hodiny, shrnutí učiva a zhodnocení práce.

Výuka přírodovědných předmětů probíhala téměř vždy v příjemné atmosféře. Jednání vyučujících bylo přiměřené věku žáků. Přirozená autorita učitelů umožňovala pracovat v prostředí vzájemné důvěry a přiměřené tolerance. Rozvoj komunikativních dovedností podporovaly skupinová práce při pokusech a řešení problémových otázek spolu s diskusí. V jednom případě, kdy neměli žáci možnost prezentovat své vlastní názory, komunikace vážla.

Vyučující fyziky využívají zájem některých žáků vyšších tříd o problematiku předmětu a připravují je na fyzikální olympiádu a Archimediádu.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve fyzice, chemii a přírodopise jsou velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu praktické činnosti v 6. – 9. ročníku

Časové dotace ve všech ročnících jsou v souladu se zvoleným programem. Společné tematické plány jsou vypracovány v souladu s osnovami, ale vyučující z nich při plánování konkrétních hodin někdy nevycházejí. Škola nemá plán postupu prací na pozemku v návaznosti na roční období s vymezenými kompetencemi jednotlivých pedagogických pracovníků, což se následně projevuje i v nesystematické pedagogické činnosti. Zásadním negativem je skutečnost, že výuka často slouží k činnostem, které částečně nebo zcela neodpovídají specifickým cílům předmětu. Vyučující zařazují do výuky i témata z jiných předmětů (např. výtvarné techniky), témata z praktických činností 1. stupně (např. práce s papírem) a velmi často úklidové práce různých prostor školy (hřiště, dvůr, sklad) nebo okolí školy a pozemku. To dokazují zejména zápisy v třídních knihách v 6. – 9. ročníku ve školním roce 2002/2003, i některé sledované hodiny.

Předmět se vyučuje ve skupinách s přiměřeným počtem žáků. Sledované vyučování odpovídalo specifickým cílům předmětu jen zčásti. Hodiny byly až na výjimku málo strukturované, bez střídání dílčích úkolů. Při vyučování ve školní dílně se žáci učili opracovávat dřevo bez technického náčrtu a bez názorné ukázky výrobku. Kvalita přípravy a celkový přístup vyučujících při hodinách na školním pozemku se podstatně lišily. Pouze v jednom případě se jednalo o promyšlený systematický proces, kdy vyučující v návaznosti na předchozí hodiny vedla žákyně k tvorbě dovedností při péči o rostliny a půdu. Další vyučující přidělovali žákům úkoly spíše náhodně. V těchto hodinách docházelo k tvorbě dovedností jen sporadicky. Inspekce zaznamenala i metodické a didaktické chyby. Některé práce nebyly v souladu s osnovami (práce s krumpáči, úklid odpadků v okolí pozemku).

Přes uvedená negativa v hodinách panovala příjemná atmosféra. Navozovalo ji vstřícné a klidné vystupování vyučujících a jejich přátelský vztah k žákům. Žáci ve skupinách spolupracovali a pomáhali si. Hodnocení práce v závěru hodin použili jen dva pedagogové. Komunikace mezi vyučujícími a žáky byla velmi dobrá, rovněž vzájemná komunikace žáků.

Průběh a výsledky vzdělávání v praktických činnostech jsou vyhovující.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Výsledky vzdělávání žáků zjišťuje škola v hlavních předmětech pomocí písemných prací, zadávaných vždy na úvod, v pololetí a na konci školního roku. Zjištěné údaje jsou zaznamenány, ale dále se s nimi systematicky nepracuje, stejně jako s výsledky testů Kalibro. V povinné ani v interní dokumentaci školy neexistují žádné odkazy k jejich analýze ani k následnému využití. Uvedené evaluační nástroje nevytvářejí funkční systém.

Průběh a výsledky vzdělávání výchovy jsou celkově dobré.

HODNOCENÍ SOUČÁSTÍ ŠKOLY

Mateřská škola

Realizace výchovně-vzdělávacího programu

Analýza loňského školního roku byla podkladem pro vznik Školního vzdělávacího programu, který vychází z podmínek školy. Jeho zpracování předcházelo i studium současných odborných publikací a projektů (Zdravá MŠ, Barevné kamínky, Rámcový program pro předškolní vzdělávání) a podílel se na něm celý pedagogický kolektiv. Hlavní témata umožňují námětovou variabilitu podtémat, která jsou rozpracována v Třídních programech.

Vzdělávací program je realizován v souladu s obecnými cíli předškolní výchovy.

Škola vede předepsanou dokumentaci na jednotných nosičích dat.

Povinná dokumentace průkazně zaznamenává průběh výchovně-vzdělávací práce.

Zástupkyně v rámci své hospitační činnosti sleduje naplňování vzdělávacího programu zejména po stránce použitých metod a forem práce (v pedagogickém procesu). Plnění stanovených cílů v oblasti hygieny a bezpečnosti je obsahem pravidelně realizovaných kontrol, a dotýká se nejen učitelek, ale i správních zaměstnanců. Závěry z hospitací i kontrol jsou obsahem pedagogických a provozních porad.

Plánování v oblasti naplňování vzdělávacího programu je funkční.

Rozpis denních činností respektuje potřeby dětí, vymezuje široký časový prostor pro spontánní aktivity a umožňuje učitelkám přizpůsobit organizaci aktuálním potřebám tříd. Děti mají možnost zvolit si činnost dle svých přání, nejsou nuceny ke společným řízeným aktivitám. Nadstandardní aktivity jsou až na výuku angličtiny a tenis organizovány v odpoledních hodinách. Řízené činnosti výtvarného a pracovního charakteru mají převážně skupinovou formu a probíhají v průběhu dopoledne. Ve všech třídách je zaveden pitný režim, ale bez přímého popudu učitelek nemá větší efekt.

Organizace předávání dětí i adaptační pobyt umožňují bezprostřední styk rodičů s učitelkami, a tím i možnost individuálního přenosu informací. Další aktuální zprávy jsou zveřejněny v šatnách, chodbě, případně předávány prostřednictvím ustanoveného Klubu rodičů.

Organizace výchovně-vzdělávací práce odpovídá specifickým cílům předškolního vzdělávání. Informační systém vůči rodičům je funkční.

Průběh a výsledky výchovně-vzdělávací práce

Kvalifikace všech učitelek, jejich dlouhodobá praxe i zájem všech o další vzdělávání se pozitivně odráží ve vedení výchovně-vzdělávacího procesu.

Spontánní a řízené činnosti

Prostředí tříd motivuje svým vybavením hračkami a pomůckami. Učitelky připravují jejich nabídku pro spontánní činnosti, některé rozehrané objekty zůstávají i z předešlého dne a děti v nich přirozeně pokračují. Na předchozí přípravě některých pomůcek, především pro výtvarnou a pracovní činnost, se aktivně podílejí děti (sběr listů a přírodnin na vycházkách apod.). Většinu dětí inspirují ke hře kamarádi nebo učitelky (ty se zejména ve třídě nejmladších dětí partnersky účastní). Prostor pro spontánní činnosti je široký, v jejich průběhu probíhají skupinové, učitelkou řízené akce s cíleným pedagogickým záměrem. Řízené činnosti, které navodila učitelka v průběhu her u nejmladších dětí, byly nenásilně vedeny, učitelka děti provázela pohádkou tak, že se plně realizovaly, emočně zapojovaly do nabízených akcí (poslechových, pohybových, komunikačních i dramatických). Některé děti volily vlastní hru, kterou však přerušovaly tehdy, když je činnost učitelky s ostatními dětmi emotivně zaujala. Podobným způsobem organizovala učitelka řízenou činnost ve třídě nejstarších dětí. Zřetelná byla návaznost tématu z předešlého dne, rozvinutá tvořivou činností dětí, která podporovala fantazii, a vzhledem ke své kolektivní formě i pocit sounáležitosti ve skupině. Integrované řízené činnosti v další třídě rovněž rozvíjely představy dětí a umožňovaly jim plnou seberealizaci. Jejich výhodou byla možnost uplatnit individuální schopnosti a respektování vlastního tempa dětí. Okamžitá a adresná byla i podpora jejich sebedůvěry ze strany učitelky. Pohybové činnosti byly součástí širšího řízeného bloku (u nejmladších dětí) nebo samostatnou aktivitou (ve třídě střední a nejstarší věkové skupiny). Přes omezený prostor ve třídách se učitelky snažily uskutečnit cvičení a pohybové hry s různou motivací, děti se účastnily s chutí. Nevýhodou byla nízká náročnost, která měla za následek spíše uvolnění než fyzickou zátěž. Nejstarší děti měly ke cvičení dostatek prostoru v herně, který učitelka plně využila zařazením náčiní i volbou pohybové hry.

Průběh spontánních výchovně-vzdělávacích činností dosahuje velmi dobré úrovně, stejně jako průběh činností řízených.

Průběhové výsledky výchovně-vzdělávací činnosti

Pohybový rozvoj dětí je přiměřený věku. Škola využívá i blízkost tenisové školy a umožňuje dětem možnost získat základy tenisové hry prostřednictvím kroužku. Samostatnost dětí podporuje zejména organizace sebeobslužných návyků, na přípravě stolování se děti podílejí podle svých možností. Výrazná je bezprostřední komunikativnost dětí mezi sebou i s dospělými, schopnost dětí spolupracovat a společně vytvářet. Dětské práce mají estetickou i technickou hodnotu a slouží i k prezentaci školy na veřejnosti.

Průběh a výsledky výchovně-vzdělávací činnosti mají velmi dobrou úroveň.

Školní družina

Ve školní družině působí čtyři vychovatelky, dvě z nich splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti.

Školní družina se čtyřmi odděleními je v provozu od 6:30 do 17:00 s přestávkou v době vyučování. K jeho rozsahu nebyly zjištěny připomínky ze strany rodičů ani zřizovatele. Funkční vnitřní řád školní družiny vytváří dostatečný rámec pro její činnost, povinná dokumentace je řádně vedena a průkazně vypovídá o průběhu výchovně-vzdělávací činnosti. Nedostatkem je pouze přílišná obecnost některých zápisů a zaměňování používaných pojmů v přehledech výchovně-vzdělávací práce. Kromě sociální funkce má družina i svůj výchovný program, formulovaný ve stručném plánu, který respektuje zásady pedagogiky volného času a navazuje na vzdělávací program školy. Týdenní skladba zaměstnání je v něm však formulována příliš obecně. Dobu a způsob odchodu dětí dokládají zápisové lístky.

Ve výchovném programu jsou rovnoměrně zastoupeny odpočinkové, zájmové a rekreační činnosti, doplněné o přípravu na vyučování. Činnosti jsou zařazovány vhodně, s ohledem na psychohygienické zákonitosti, a poskytují dětem příležitost k relaxaci, ke klidné soustředěné práci i k aktivní rekreaci.

Dvě oddělení školní družiny disponují dvěma samostatnými hernami přiměřené velikosti a s odpovídajícím nábytkem, zbylá dvě oddělení využívají menší propojené místnosti s nevyhovujícím žákovským nábytkem, ve kterých se děti tísňí, a malou tělocvičnu. Vybavení družiny (hry, hračky, konstrukční stavebnice) je již značně opotřebované a jen částečně podnětné a funkční. Vychovatelky se snaží pobývat s dětmi co nejčastěji venku (park, hřiště, školní pozemek), při vycházkách se snaží nenásilnou formou plnit i vzdělávací cíle (pozorování dopravních prostředků apod.). Aktivitu dětem nabízejí a snaží se o vyváženou skladbu organizovaných i spontánních činností; z nich především výtvarných, rukodělných a pohybových.

Děti jsou uvolněné, hrají si se zaujetím, bez projevů agresivity nebo ostrakizace, a je zjevné, že se v prostředí družiny cítí dobře. Problematická je pouze prevence a řešení případných konfliktů, způsobených dětmi se specifickými poruchami chování – pro jejich integraci do běžných skupin nemá družina optimální personální, materiální ani organizační podmínky.

Režimové momenty zvládají vychovatelky s přehledem a s přirozenou autoritou, danou mimo jiné i přátelským stylem jednání s dětmi. Při probíhajících činnostech zpravidla pracují s jednou skupinou, případně se všemi dětmi, ale vždy se snaží všechny děti sledovat a dbát na jejich bezpečnost. Vychovatelky vedou žáky ke správnému stolování.

Školní družina plní svou funkci, úroveň činnosti je velmi dobrá.

TEMATICKÁ ZJIŠTĚNÍ

Realizovala se tematicky zaměřená inspekce Výchova a vzdělávání k lidským právům a toleranci. Její výsledky budou zpracovány v celostátním měřítku a zveřejněny v souhrnné zprávě.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Zřizovací listina je v souladu s rozhodnutím o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení.

Vnímání školy rodiči

Při inspekci byl zadán standardní anonymní dotazník pro rodiče vždy v jedné třídě na prvním i na druhém stupni, s návratností cca 64%. V celkovém hodnocení jsou rodiče se školou *spíše spokojeni*. Z analýzy vyplývá, že informovanost dotázaných ze strany školy je velmi dobrá. Rodiče a žáci spíše pozitivně hodnotí působení školy v oblasti realizace vzdělávacího programu s výjimkou oblasti cizích jazyků, možnosti volby volitelného předmětu, názornosti výuky a častějšího využívání výukového softwaru. Někteří respondenti se domnívají, že je potřeba výuku zefektivnit. Dílčí výhrady měli k materiálnímu vybavení, ke školnímu vzdělávacímu programu a k hodnocení žáků.

Klub Santoška

Činnost klubu organizují někteří učitelé ve spolupráci s dalšími subjekty (pedagogicko-psychologická poradna, obvodní protidrogový koordinátor, katedra psychologie Pedagogické fakulty UK, sociální odbor MČ Praha 5 a další). Součástí školního roku jsou již tradiční akce školy (např. mikulášská nadílka, vánoční karneval, školní akademie). Kromě pravidelných denních aktivit (zájmové kroužky) pořádá klub turnaje, soutěže a výlety i v době mimo vyučování. Skupina osobního růstu se zaměřuje na trénink sociálních dovedností pro žáky s malou sebedůvěrou, nejistotou a výkyvech ve školních výkonech. Klub se svou činností významně podílí na programu primární prevence negativních jevů a pozitivně ovlivňuje celkovou image školy.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zřizovací listina MČ Praha 5 ze dne 23. dubna 2001 čj. ZL/82/OŠT/2001
2. Rozhodnutí MŠMT o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 15760/2002-21 ze dne 29. března 2002
3. Dotazník pro ředitelku školy
4. Podkladová inspekční dokumentace
5. Povinná dokumentace škol a školských zařízení podle § 38a zákona č. 29/1984 Sb., školský zákon ve znění pozdějších předpisů vztahující se k hodnocení činnosti školy: třídní knihy ve školním roce 2002/03 a 2003/04, třídní výkazy, katalogové listy, záznamy z pedagogické rady, školní řád, rozvrh hodin, povinná dokumentace školní družiny, řád školní družiny

6. Personální dokumentace učitelů – doklady o dosaženém vzdělání
7. Výroční zpráva za školní rok 2002/2003
8. Interní dokumentace vedení školy a učitelů: týdenní plány, hospitační záznamy vedení školy, zápisy metodických orgánů, zápisy z porad, roční plány učiva
9. Výběr žákovských písemností a žákovských knížek
10. Dohoda o počtu tříd a počtu zapsaných dětí na školní rok 2003/04 v mateřské škole
11. Rozhodnutí o odkladu povinné školní docházky pro šest dětí
12. Evidenční listy dětí mateřské školy
13. Přehled o docházce do mateřské školy
14. Přehled výchovné práce mateřské školy
15. Školní vzdělávací program mateřské školy, třídní programy
16. Dlouhodobý plán rozvoje mateřské školy
17. Roční plán s přílohami
18. Organizační řád, Provozní řád, Pracovní řád, Řád MŠ
19. Inspekční zpráva čj. 010 – 715/99-2700 z dubna 1999
20. Záznamy hospitací ČŠI
21. Výkaz o základní škole V 3-01 podle stavu k 30. září 2003

ZÁVĚR

Současné personální složení pedagogického sboru základní školy je výsledkem nedávného sloučení dvou škol. I přes dobré mezilidské vztahy nestačila ještě uplynulá doba k tomu, aby se zformoval jednotný kooperující pracovní tým. V této situaci se postupně stabilizuje – zejména v praktickém fungování – jinak vcelku propracovaný systém organizace a řízení školy. Jeho účinnost není v současnosti optimální. Zjištěné nedostatky se týkají především plánování a organizace výuky, naplňování osnov, činnosti metodických orgánů a malé účinnosti kontroly.

Materiálně technické podmínky se v důsledku sloučení škol, ale i plánovitým úsilím vedení školy celkově zlepšily (část mobiliáře, počítačové vybavení, didaktická technika). Převládá však starší vybavení, i když zčásti ještě dobře využitelné, které vyžaduje postupnou obměnu a doplnění.

Zvolený vzdělávací program se realizuje s dílčími nedostatky. Převládá frontální vyučování s převahou činnosti učitele, orientované především na získávání vědomostí. V menší míře se uplatňují také aktivizační a kooperativní metody. Účinná motivace vycházela především z osobního přístupu jednotlivých učitelů i z vhodné prezentace učiva, ale někdy jen spoléhala na vlastní zájem žáků a někdy nevyužívala možností hodnocení. Úroveň vyučování v jednotlivých předmětech i u jednotlivých učitelů se někdy zřetelně liší. Zjištěné nedostatky se týkají dlouhodobého i aktuálního plánování výuky, naplňování cílů stanovených vzdělávacím programem, strukturování učiva, podceňování vhodné motivace a hodnocení, menšího využívání efektivních vyučovacích metod.

Škola zjišťuje výsledky vzdělávání některými vlastními i externími evaluačními nástroji, ale získané údaje dále nijak nevyužívá. Hodnocení výsledků vzdělávání netvoří propracovaný systém s účinnou zpětnou vazbou.

Výchova a vzdělávání v mateřské škole mají příznivé personální i materiální podmínky a velmi dobře naplňují obecné cíle předškolní pedagogiky.

Školní družina plní úspěšně svou sociální i výchovnou funkci.

Od poslední inspekce (čj. 010 – 715/99-2700 z dubna 1999) prošla škola řadou organizačních i personálních změn. Významným pozitivem je, že současné vedení školy tyto náročné proměny zvládlo především ku prospěchu žáků. Zvýraznil se podíl školy na organizaci volnočasových aktivit v souvislosti s prevencí negativních jevů. Zlepšily se personální i materiální podmínky, i když některé problémy, jak je zřejmé z předchozího textu, přetrvávají nebo se jako důsledek změn aktualizovaly.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Jiří Vagenknecht	J. Vagenknecht v. r.
Členové týmu	RNDr. Jitka Loubová	J. Loubová v. r.
	Mgr. Stanislava Vandová	S. Vandová v. r.
	Mgr. Zdeněk Bělecký	Z. Bělecký v. r.
	Mgr. Boris Tvarůžek	B. Tvarůžek v. r.

Další zaměstnanci ČŠI Ing. Petr Adámek
Ing. Karel Bína

Jitka Částková

Jitka Koutová

V Praze dne 6. listopadu 2003

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 14. listopadu 2003

Razítko

Ředitelka školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení

Podpis

RNDr. Martina Říhová , ředitelka školy

M. Říhová v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekce do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, Česká školní inspekce, Arabská 683, 160 66 Praha 6. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnotící stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrá
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
MHMP – odbor školství	2003-12-04	
Zřizovatel: MČ Praha 5	2003-12-04	

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány